

บทที่ 4 ผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการรู้เท่าทันสารสนเทศของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในประเทศไทยวิจัยครั้งนี้ ซึ่งมีวิธีดำเนินการวิจัย 2 ขั้นตอน โดยขั้นตอนแรก เป็นวิจัยเชิงปริมาณ โดยการสำรวจเกี่ยวกับ การรู้เท่าทันสารสนเทศ และปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการรู้เท่าทันสารสนเทศของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในประเทศไทย โดยใช้แบบสอบถามกับนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ส่วนขั้นตอนที่สองเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยใช้เทคนิคการสนทนากลุ่ม (Focus Group) เพื่อศึกษาแนวทางการส่งเสริมการรู้เท่าทันสารสนเทศของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในประเทศไทย มีประเด็นดังนี้

1. ระดับการรู้เท่าทันสารสนเทศของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในประเทศไทย
2. ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการรู้เท่าทันสารสนเทศของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในประเทศไทย
3. แนวทางการส่งเสริมการรู้เท่าทันสารสนเทศของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในประเทศไทย

1. ระดับการรู้เท่าทันสารสนเทศของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในประเทศไทย

การศึกษาในขั้นตอนนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้แบบสอบถามกับนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา จำนวน 400 คน จากมหาวิทยาลัยของรัฐทั้งสิ้นจำนวน 8 แห่ง จากนั้นนำแบบสอบถามมาประมวลและวิเคราะห์ข้อมูล นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการบรรยายประกอบตาราง ดังนี้

1.1 ข้อมูลทั่วไปของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในประเทศไทย

นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ในประเทศไทย ที่ตอบแบบสอบถามจำนวน 400 คน คิดเป็นร้อยละ 100 ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 64.0 โดยเฉลี่ยอายุ 30.9 ปี ส่วนใหญ่อายุน้อยกว่าและเท่ากับ 29 ปี (Gen Y) คิดเป็นร้อยละ 51.8 กำลังศึกษาอยู่กลุ่มสาขาวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ คิดเป็นร้อยละ 89.2 มีเกรดเฉลี่ยสะสมเมื่อจบปริญญาตรี ระหว่าง 3.01-3.50 คิดเป็นร้อยละ 38.0 มีประสบการณ์การใช้คอมพิวเตอร์ในการเข้าถึงสารสนเทศทุกวัน คิดเป็นร้อยละ 63.0 มีประสบการณ์การเรียนรู้เกี่ยวกับการใช้ห้องสมุดในระดับบัณฑิตศึกษา คิดเป็นร้อยละ 47.3 โครงสร้างพื้นฐานทางเทคโนโลยีสารสนเทศของมหาวิทยาลัยมีเพียงพอและให้บริการได้อย่างรวดเร็ว คิดเป็นร้อยละ 88.8 และมีการบูรณาการการรู้เท่าทันสารสนเทศในหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา โดยเน้นการสอนวิธีการนำสารสนเทศที่ค้นไปใช้ประโยชน์ มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 90.8 รองลงมาคือสอนวิธีการเข้าถึงสารสนเทศ และการเขียนอ้างอิงและบรรณานุกรม คิดเป็นร้อยละ 88.8 และ 88.2 ใกล้เคียงกันตามลำดับ (ตารางที่ 3)

ตารางที่ 3 ร้อยละของข้อมูลทั่วไปของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในประเทศไทย

ข้อมูลทั่วไปของนักศึกษา	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	144	36.0
หญิง	256	64.0
รวม	400	100.0
2. อายุ		
น้อยกว่าและเท่ากับ 29 ปี (Gen Y)	207	51.8
30-44 ปี (Gen X)	178	44.4
45 ปีขึ้นไป (Gen B)	15	3.8
รวม	400	100.0
Mean=30.9 S.D.=6.256 Min=22 Max=53		
3. กลุ่มสาขาวิชา		
วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	25	6.3
วิทยาศาสตร์สุขภาพ	18	4.5
มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	357	89.2
รวม	400	100.0
4. เกรดเฉลี่ยสะสมเมื่อจบปริญญาตรี		
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 2.00	-	-
ระหว่าง 2.00-2.50	28	7.0
ระหว่าง 2.51-3.00	99	24.8
ระหว่าง 3.01-3.50	152	38.0
ระหว่าง 3.51-4.00	121	30.2
รวม	400	100.0
5. ประสบการณ์การใช้คอมพิวเตอร์ในการเข้าถึงสารสนเทศ		
ทุกวัน	252	63.0
สัปดาห์ละ 3-4 ครั้ง	112	28.0
สัปดาห์ละ 1-2 ครั้ง	26	6.5
เดือนละ 1-2 ครั้ง	10	2.5
รวม	400	100.0
6. ประสบการณ์การเรียนรู้เกี่ยวกับการใช้ห้องสมุด		
เคย	189	47.2
ไม่เคย	211	52.8
รวม	400	100.0

ตารางที่ 3 ร้อยละของข้อมูลทั่วไปของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในประเทศไทย (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไปของนักศึกษา	จำนวน (คน)	ร้อยละ
7. โครงสร้างพื้นฐานทางเทคโนโลยีสารสนเทศของมหาวิทยาลัย เพียงพอ และให้บริการอย่างรวดเร็ว		
ใช่	355	88.8
ไม่ใช่	45	11.2
รวม	400	100.0
8. การบูรณาการการรู้เท่าทันสารสนเทศในหลักสูตร (ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ)*		
การกำหนดหัวข้อ/เรื่องที่ต้องการศึกษา	327	81.8
การเข้าถึงสารสนเทศ	355	88.8
การวิเคราะห์ ประเมิน และเลือกสารสนเทศ	332	83.0
การนำสารสนเทศที่ค้นไปใช้ประโยชน์	363	90.8
การเขียนอ้างอิงและบรรณานุกรม	353	88.2
รวม	400*	100.0

1.2 ระดับการรู้เท่าทันสารสนเทศของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในประเทศไทย

การศึกษาคำถามรู้เท่าทันสารสนเทศของนักศึกษาระดับ บัณฑิตศึกษา ในประเทศไทยใช้คำถามจำนวนทั้งสิ้น 40 ข้อ ผลการวิเคราะห์พบว่า นักศึกษาระดับ บัณฑิตศึกษา ในประเทศไทยมีการรู้เท่าทันสารสนเทศโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย 19.46 คะแนน (คะแนนระหว่าง 16-26 คะแนน จากคะแนน 40 คะแนน) คิดเป็นร้อยละ 40.0 เมื่อพิจารณาจำแนกตามรายมาตรฐานพบว่า

มาตรฐานที่ 1 นักศึกษาส่วนใหญ่มีความสามารถกำหนดชนิดและขอบเขตสารสนเทศที่ต้องการ ในระดับปานกลาง (คะแนนระหว่าง 4-7 คะแนน จากคะแนน 10 คะแนน) คิดเป็นร้อยละ 60.3 มาตรฐานที่ 2 นักศึกษาส่วนใหญ่มีความ สามารถเข้าถึงสารสนเทศที่ต้องการใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล ในระดับปานกลาง (คะแนนระหว่าง 6-10 คะแนน จากคะแนน 16 คะแนน) คิดเป็นร้อยละ 47.8 มาตรฐานที่ 3 นักศึกษาส่วนใหญ่มีความ สามารถประเมินสารสนเทศ และแหล่งสารสนเทศได้อย่างมีวิจารณญาณและบูรณาการสารสนเทศที่เลือกสรรแล้วให้เข้ากับพื้นฐานความรู้เดิมของตน ในระดับปานกลาง (คะแนนระหว่าง 3-5 คะแนน จากคะแนน 8 คะแนน) คิดเป็นร้อยละ 35.8 มาตรฐานที่ 4 นักศึกษาส่วนใหญ่มีความ สามารถใช้สารสนเทศอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในระดับน้อย (คะแนนระหว่าง 0-1 คะแนน จากคะแนน 3 คะแนน) คิดเป็นร้อยละ 75.5 และมาตรฐานที่ 5 นักศึกษาส่วนใหญ่ สามารถเข้าใจเศรษฐกิจกฎหมายและสังคมที่เกี่ยวข้องกับการใช้และการเข้าถึงสารสนเทศ รวมทั้งใช้สารสนเทศอย่างมีจริยธรรมและถูกต้องตามกฎหมาย ในระดับ น้อย (คะแนนระหว่าง 0-1 คะแนน จากคะแนน 3 คะแนน) คิดเป็นร้อยละ 43.3 (ตารางที่ 4)

ตารางที่ 4 ร้อยละของระดับการรู้เท่าทันสารสนเทศของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในประเทศไทย

จำแนกตามมาตรฐานการรู้เท่าทันสารสนเทศระดับอุดมศึกษาของ ACRL

ระดับการรู้สารสนเทศของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา		ร้อยละ
การรู้สารสนเทศโดยภาพรวม		
1) ระดับน้อย	(ค่าคะแนนอยู่ระหว่าง 5-15)	38.2 (153)
2) ระดับปานกลาง	(ค่าคะแนนอยู่ระหว่าง 16-26)	40.0 (160)
3) ระดับมาก	(ค่าคะแนนอยู่ระหว่าง 27-37)	21.8 (87)
(คะแนนเต็ม 40 คะแนน)	รวม	100.0 (400)
Mean=19.46 S.D.=7.076 Min=7 Max=37 (ร้อยละของคะแนนเฉลี่ยจากคะแนนเต็ม=48.7)		
มาตรฐานที่ 1 นักศึกษาผู้รู้สารสนเทศสามารถกำหนดชนิดและขอบเขตสารสนเทศที่ต้องการใช้ได้		
1) ระดับน้อย	(ค่าคะแนนอยู่ระหว่าง 0-3)	28.5 (114)
2) ระดับปานกลาง	(ค่าคะแนนอยู่ระหว่าง 4-7)	60.3 (241)
3) ระดับมาก	(ค่าคะแนนตั้งแต่ 8 คะแนนขึ้นไป)	11.2 (45)
(คะแนนเต็ม 10 คะแนน)	รวม	100.0 (400)
Mean=4.93 S.D.=2.116 Min=0 Max=10 (ร้อยละของคะแนนเฉลี่ยจากคะแนนเต็ม=49.3)		
มาตรฐานที่ 2 นักศึกษาผู้รู้สารสนเทศสามารถเข้าถึงสารสนเทศที่ต้องการใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล		
1) ระดับน้อย	(ค่าคะแนนอยู่ระหว่าง 1-5)	29.5 (118)
2) ระดับปานกลาง	(ค่าคะแนนอยู่ระหว่าง 6-10)	47.8 (191)
3) ระดับมาก	(ค่าคะแนนอยู่ระหว่าง 11-15)	22.8 (91)
(คะแนนเต็ม 16 คะแนน)	รวม	100.0 (400)
Mean=7.75 S.D.=3.35 Min=1 Max=15 (ร้อยละของคะแนนเฉลี่ยจากคะแนนเต็ม=48.4)		
มาตรฐานที่ 3 นักศึกษาผู้รู้สารสนเทศสามารถประเมินสารสนเทศและแหล่งสารสนเทศได้อย่างมีวิจารณญาณ และบูรณาการสารสนเทศที่เลือกสรรแล้วให้เข้ากับพื้นฐานความรู้เดิมของตนได้		
1) ระดับน้อย	(ค่าคะแนนอยู่ระหว่าง 0-2)	29.0 (116)
2) ระดับปานกลาง	(ค่าคะแนนอยู่ระหว่าง 3-5)	35.8 (143)
3) ระดับมาก	(ค่าคะแนนอยู่ระหว่าง 6-8)	35.2 (141)
(คะแนนเต็ม 8 คะแนน)	รวม	100.0 (400)
Mean=4.14 S.D.=2.238 Min=0 Max=8 (ร้อยละของคะแนนเฉลี่ยจากคะแนนเต็ม=51.8)		

ตารางที่ 4 ร้อยละของระดับการรู้เท่าทันสารสนเทศของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในประเทศไทย

จำแนกตามมาตรฐานการรู้เท่าทันสารสนเทศระดับอุดมศึกษาของ ACRL (ต่อ)

ระดับการรู้สารสนเทศของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา		ร้อยละ
มาตรฐานที่ 4 นักศึกษาผู้รู้สารสนเทศสามารถใช้สารสนเทศอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้		
1) ระดับน้อย	(ค่าคะแนนน้อยกว่าและเท่ากับ 1)	75.5 (302)
2) ระดับปานกลาง	(ค่าคะแนนเท่ากับ 2)	20.5 (82)
3) ระดับมาก	(ค่าคะแนนเท่ากับ 3)	4.0 (16)
(คะแนนเต็ม 3 คะแนน)	รวม	100.0 (400)
Mean=0.93 S.D.=.847 Min=0 Max=3 (ร้อยละของคะแนนเฉลี่ยจากคะแนนเต็ม=31.0)		
มาตรฐานที่ 5 นักศึกษาผู้รู้สารสนเทศสามารถเข้าใจเศรษฐกิจกฎหมายและสังคมที่เกี่ยวข้องกับการใช้และการเข้าถึงสารสนเทศ รวมทั้งใช้สารสนเทศอย่างมีจริยธรรมและถูกต้องตามกฎหมาย		
1) ระดับน้อย	(ค่าคะแนนน้อยกว่าและเท่ากับ 1)	43.3 (173)
2) ระดับปานกลาง	(ค่าคะแนนเท่ากับ 2)	29.0 (116)
3) ระดับมาก	(ค่าคะแนนเท่ากับ 3)	27.8 (111)
(คะแนนเต็ม 3 คะแนน)	รวม	100.0 (400)
Mean=1.68 S.D.=1.049 Min=0 Max=3 (ร้อยละของคะแนนเฉลี่ยจากคะแนนเต็ม=56.0)		

2. ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการรู้เท่าทันสารสนเทศของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในประเทศไทย

ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการรู้เท่าทันสารสนเทศของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในประเทศไทย จำแนกข้อมูลออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ ข้อมูลเชิงปริมาณจากแบบสอบถามนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา และข้อมูลเชิงคุณภาพตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญด้านการรู้เท่าทันสารสนเทศ ดังนี้

2.1 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการรู้เท่าทันสารสนเทศของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในประเทศไทย ซึ่งเป็นข้อมูลเชิงปริมาณจากแบบสอบถามนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ได้นำไปวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) เพื่อหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ โดยใช้เทคนิค Stepwise เพื่อศึกษาตัวแปรที่สำคัญที่สุด พบว่า ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับ การรู้เท่าทันสารสนเทศของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในประเทศไทยโดยภาพรวมมีจำนวน 4 ตัวแปร ได้แก่ ลำดับแรกคือ เกรดเฉลี่ยสะสม เมื่อจบปริญญาตรี รองลงมาคือ กลุ่มสาขาวิชา และประสบการณ์การเรียนรู้เกี่ยวกับการใช้ห้องสมุด ตามลำดับ และลำดับสุดท้ายคือ การบูรณาการการรู้เท่าทันสารสนเทศในหลักสูตร

เมื่อจำแนกตามรายมาตรฐานการรู้เท่าทันสารสนเทศพบว่า มีปัจจัยจำนวน 8 ตัวแปร ที่เกี่ยวข้องกับการรู้เท่าทันสารสนเทศของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในประเทศไทย ได้แก่ 1) เพศ เป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับมาตรฐานที่ 2 ทักษะการเข้าถึงสารสนเทศ 2) อายุ เป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับมาตรฐานที่ 5 ทักษะการใช้สารสนเทศอย่างมีจริยธรรม 3) กลุ่มสาขาวิชา เป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับมาตรฐานที่ 1 ทักษะ

การกำหนดชนิดและขอบเขตสารสนเทศ , มาตรฐานที่ 2 ทักษะการเข้าถึงสารสนเทศ และมาตรฐานที่ 5 ทักษะการใช้สารสนเทศอย่างมีจริยธรรม 4) เกณฑ์เฉลี่ยสะสมเมื่อจบปริญญาตรี เป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับทุกมาตรฐาน ได้แก่ มาตรฐานที่ 1 ทักษะการกำหนดชนิดและขอบเขตสารสนเทศ , มาตรฐานที่ 2 ทักษะการเข้าถึงสารสนเทศ , มาตรฐานที่ 3 การประเมินสารสนเทศและแหล่งสารสนเทศและบูรณาการสารสนเทศ , มาตรฐานที่ 4 ทักษะการใช้สารสนเทศ และมาตรฐานที่ 5 ทักษะการใช้สารสนเทศอย่างมีจริยธรรม 5) ประสิทธิภาพการใช้คอมพิวเตอร์ในการเข้าถึงสารสนเทศ เป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับมาตรฐานที่ 1 ทักษะการกำหนดชนิดและขอบเขตสารสนเทศ 6) ประสิทธิภาพการเรียนรู้เกี่ยวกับการใช้ห้องสมุด เป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับมาตรฐานที่ มาตรฐานที่ 2 ทักษะการเข้าถึงสารสนเทศ และมาตรฐานที่ 3 การประเมินสารสนเทศและแหล่งสารสนเทศและบูรณาการสารสนเทศ 7) โครงสร้างพื้นฐานทางเทคโนโลยีสารสนเทศของมหาวิทยาลัย เป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับมาตรฐานที่ 1 ทักษะการกำหนดชนิดและขอบเขตสารสนเทศ และมาตรฐานที่ 4 ทักษะการใช้สารสนเทศ และ 8) การบูรณาการความรู้เท่าทันสารสนเทศในหลักสูตรเป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับมาตรฐานที่ 5 ทักษะการใช้สารสนเทศอย่างมีจริยธรรม (ตารางที่ 5)

ตารางที่ 5 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณของปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการรู้เท่าทันสารสนเทศของนักศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษาในประเทศไทย

ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับ การเท่าทันสารสนเทศ	มาตรฐานที่					การรู้เท่าทัน สารสนเทศ โดยรวม
	1	2	3	4	5	
1. เพศ			0.047*			
2. อายุ					0.050*	
3. กลุ่มสาขาวิชา	0.044*	0.000*			0.000*	0.001*(2)
4. เกณฑ์เฉลี่ยสะสมเมื่อจบปริญญาตรี	0.000*	0.000*	0.000*	0.010*	0.000*	0.000*(1)
5. ประสิทธิภาพการใช้คอมพิวเตอร์ในการเข้าถึงสารสนเทศ		0.035*				
6. ประสิทธิภาพการเรียนรู้เกี่ยวกับการใช้ห้องสมุด		0.017*	0.001*			0.004*(3)
7. โครงสร้างพื้นฐานทางเทคโนโลยีสารสนเทศ	0.008*			0.027*		
8. การบูรณาการการรู้เท่าทันสารสนเทศในหลักสูตร					0.025*	0.033*(4)

หมายเหตุ ค่า R=47.5 ค่า R²= 22.5 และสัญลักษณ์ * หมายถึง ค่า Sig. ≤ 0.05

2.2 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการรู้เท่าทันสารสนเทศของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในประเทศไทย ซึ่งเป็นข้อมูลเชิงคุณภาพจากการสนทนากลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านการรู้เท่าทันสารสนเทศ ส่วนใหญ่มีความเห็นสอดคล้องกับผลการวิจัยเชิงปริมาณที่พบว่า ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการรู้เท่าทันสารสนเทศ ของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในประเทศไทย จำนวน 8 ตัวแปร ได้แก่ เพศ อายุ กลุ่มสาขาวิชา เกรดเฉลี่ยสะสมเมื่อจบปริญญาตรี ประสบการณ์การใช้คอมพิวเตอร์ในการเข้าถึงสารสนเทศ ประสบการณ์การเรียนรู้เกี่ยวกับการใช้ห้องสมุด โครงสร้างพื้นฐานทางเทคโนโลยีสารสนเทศ และการบูรณาการการรู้เท่าทันสารสนเทศในหลักสูตร

อีกทั้งยังมีความเห็นเพิ่มเติมว่า การรู้เท่าทันสารสนเทศ ของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ในประเทศไทย ควรเกี่ยวข้องกับปัจจัยอีก 8 ตัวแปร ได้แก่ มหาวิทยาลัย คณะ การรู้คอมพิวเตอร์ การรู้ภาษาอังกฤษ ทักษะการรู้เท่าทันสารสนเทศของผู้สอน วิธีการสอน /รูปแบบการสอน แหล่งการเรียนรู้ที่ทันสมัยสำหรับนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา และรูปแบบการเรียนรู้ของผู้เรียน

3. แนวทางการส่งเสริมการรู้เท่าทันสารสนเทศของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในประเทศไทย

แนวทางการส่งเสริมการรู้เท่าทันสารสนเทศของ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ในประเทศไทย จำแนกข้อมูลออกเป็น 2 ประเภท ทั้งข้อมูลเชิงปริมาณจากความคิดเห็นของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา และข้อมูลเชิงคุณภาพตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญด้านการรู้เท่าทันสารสนเทศ ดังนี้

3.1 แนวทางการส่งเสริมการรู้เท่าทันสารสนเทศของ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ในประเทศไทย ตามความคิดเห็นของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาพบว่า นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาผู้ตอบแบบสอบถาม ปลายเปิดมีจำนวนทั้งสิ้น 142 คน และนักศึกษาลำดับแรกส่วนใหญ่มีความเห็นว่าผู้สอนเป็นปัจจัยหนึ่งที่สำคัญที่จะส่งเสริมการรู้เท่าทันสารสนเทศกับนักศึกษาจำนวน 110 คน (คิดเป็นร้อยละ 77.46) รองลงมาคือตัวผู้เรียนเอง จำนวน 107 คน (คิดเป็นร้อยละ 75.35) บรรณารักษ์ จำนวน 96 คน (คิดเป็นร้อยละ 67.61) และผู้บริหาร จำนวน 93 คน (คิดเป็นร้อยละ 66.49)

การส่งเสริมการรู้เท่าทันสารสนเทศของ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษามีความคิดเห็นว่า

ด้านผู้สอน พบว่า นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษามีความคิดเห็นต่อด้านผู้สอนจำนวน 110 คน เมื่อจำแนกรายข้อพบว่า นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษามีความคิดเห็นว่า ผู้สอนควรมีรูปแบบและวิธีการสอนที่หลากหลาย แปลกใหม่ สอนด้วยความลึกซึ้ง และเน้นการปฏิบัติมากที่สุดจำนวน 35 คน (คิดเป็นร้อยละ 31.82) รองลงมาคือ ผู้สอนควรร่วมมือกับทุกฝ่ายในการวางแผน แนะนำ กระตุ้นให้นักศึกษาเกิดทักษะการรู้เท่าทันสารสนเทศที่ครบถ้วนและถูกต้องจำนวน 33 คน (คิดเป็นร้อยละ 30.00) และผู้สอนต้องมีทักษะการรู้เท่าทันสารสนเทศอย่างถูกต้อง คืบคว้าและพัฒนาตนเองอยู่เสมอจำนวน 31 คน (คิดเป็นร้อยละ 28.18) ตามลำดับ

ด้านผู้เรียน พบว่า นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษามีความคิดเห็นต่อด้านผู้เรียนจำนวน 107 คน เมื่อจำแนกรายข้อพบว่า นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษามีความคิดเห็นว่า ผู้เรียนควรค้นคว้าอยู่เสมอทั้งในและนอกห้องเรียนมากที่สุดจำนวน 53 คน (คิดเป็นร้อยละ 49.53) รองลงมาคือ ผู้เรียนควรตั้งใจเรียนและพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องจำนวน 34 คน (คิดเป็นร้อยละ 37.78) และผู้เรียนต้องมีความรู้และทักษะการรู้เท่าทันสารสนเทศที่ถูกต้องเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตจำนวน 30 คน (คิดเป็นร้อยละ 28.04) ตามลำดับ

ด้านบรรณารักษ์ พบว่า นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษามีความคิดเห็นต่อด้านบรรณารักษ์จำนวน 96 คน เมื่อจำแนกรายข้อพบว่า นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษามีความคิดเห็นว่า บรรณารักษ์ควรให้คำแนะนำและอำนวยความสะดวก เพื่อส่งเสริมทักษะการรู้เท่าทันสารสนเทศมากที่สุดจำนวน 49 คน (คิดเป็นร้อยละ 51.04) รองลงมาคือ บรรณารักษ์ควรจัดอบรม สาธิต ให้ความรู้แก่นักศึกษา แนะนำทรัพยากรสารสนเทศและแหล่งสารสนเทศใหม่ๆจำนวน 19 คน (คิดเป็นร้อยละ 19.79) และบรรณารักษ์ควรจัดหาสื่อ/แหล่งการเรียนรู้ และพัฒนาห้องสมุดให้ทันสมัยเพื่อการบริการจำนวน 17 คน (คิดเป็นร้อยละ 17.71) ตามลำดับ

ด้านผู้บริหาร พบว่า นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษามีความคิดเห็นต่อด้านผู้บริหารจำนวน 93 คน เมื่อจำแนกรายข้อพบว่า นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษามีความคิดเห็นว่า ผู้บริหารควรจัดหาสื่ออุปกรณ์และพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ให้ทันสมัยมากที่สุดจำนวน 33 คน (คิดเป็นร้อยละ 35.48) รองลงมาคือ ผู้บริหารควรจัดอบรมเชิงปฏิบัติการและให้ความรู้ผ่านสื่อประชาสัมพันธ์หรือคู่มือแก่ผู้บริหาร บุคลากร และนักศึกษา และผู้บริหารจำนวน 18 คน (คิดเป็นร้อยละ 19.35) และควรตระหนักและเห็นความสำคัญของการรู้เท่าทันสารสนเทศ มีวิสัยทัศน์เกี่ยวกับการเรียนรู้ตลอดชีวิต และมีทักษะการรู้เท่าทันสารสนเทศจำนวน 15 คน (คิดเป็นร้อยละ 16.13) ตามลำดับ

3.2 แนวทางการส่งเสริมการรู้เท่าทันสารสนเทศของ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ในประเทศไทย ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญด้านการรู้เท่าทันสารสนเทศ โดยใช้เทคนิคการสนทนากลุ่มผู้เชี่ยวชาญ ด้านการรู้เท่าทันสารสนเทศ เกี่ยวกับ แนวทางการส่งเสริมการรู้เท่าทันสารสนเทศของ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในประเทศไทย ซึ่งผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่มีความเห็นสอดคล้องกับผลการวิจัยเชิงปริมาณตามความคิดเห็นของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา และปรับประเด็นตัวแปรให้มีมุมมองที่กว้างขึ้น โดยแบ่งเป็น 2 ส่วนที่มีความสัมพันธ์กัน ได้แก่ หน่วยงานสถานศึกษา/มหาวิทยาลัย และหน่วยงานภายนอกสถานศึกษาดังรายละเอียดต่อไปนี้

หน่วยงานสถานศึกษา/มหาวิทยาลัย

1. ด้านการบริหารจัดการ

1.1 ผู้บริหารควร มีความรู้ เข้าใจ และเห็นความสำคัญของการรู้เท่าทันสารสนเทศ ที่มีต่อผู้เรียน และกำหนดเป็นนโยบาย (อาจใช้นโยบายล่างขึ้นบนเพื่อให้ผู้บริหารเห็นความสำคัญ หรือจากผลการวิจัย)

- 1.2 ผู้บริหารและผู้สอนควรบูรณาการการรู้เท่าทันสารสนเทศเข้าในทุกรายวิชา
- 1.3 ผู้บริหารควรวางแผน และกำหนด ให้นักศึกษาระดับ บัณฑิต มีทักษะการรู้เท่าทันสารสนเทศ ซึ่งถือเป็นส่วนหนึ่งในการ สำเร็จการศึกษา หรือควรมีแบบวัดมาตรฐาน การรู้เท่าทันสารสนเทศ ก่อนรับเข้าศึกษา หากไม่ผ่านต้อง เข้าเรียน (take course) วิชาการรู้เท่าทันสารสนเทศ (Information Literacy)
- 1.4 ผู้บริหารควรกำหนดให้บรรณารักษ์ เป็น coordinator แล้วให้ผู้เรียนเลือก Phase เรียน
- 1.5 ผู้บริหารควร กำหนดกลยุทธ์ /นโยบาย การสอนโดยเน้น การรู้เท่าทันสารสนเทศ ให้กับนักศึกษา โดยบูรณาการทักษะการรู้เท่าทันสารสนเทศเข้ากับขั้นตอนการวิจัย (Research-Base Learning)

2. การจัดการเรียนการสอน

- 1.1 ผู้สอนต้องมีทักษะการรู้เท่าทันสารสนเทศที่ถูกต้อง จึงจะสามารถถ่ายทอดทักษะการรู้เท่าทันสารสนเทศให้กับนักศึกษาได้
- 1.2 ผู้สอนทุกกลุ่มสาขาวิชาควรสอดแทรก/บูรณาการทักษะการรู้เท่าทันสารสนเทศ กับการเรียนการสอน โดยใช้รูปแบบการสอนที่หลากหลาย ได้แก่ Problem-Base Learning (PBL) และ Research-Base Learning (RBL)

1.3 ผู้สอนควรสอนโดยเน้นการปฏิบัติมากกว่าบรรยาย

1.4 ผู้สอนควรรู้ และพัฒนาตนเองอยู่เสมอ

3. การสนับสนุนและอำนวยความสะดวก

3.1 ผู้บริหารควรส่งเสริมและสนับสนุนงบประมาณ การพัฒนาแหล่งสารสนเทศ/ห้องสมุด และการจัดแหล่งเรียนรู้ รวมทั้งโครงสร้างพื้นฐานทางเทคโนโลยีสารสนเทศให้ทันสมัยและเหมาะสม

3.2 ผู้สอนและบรรณารักษ์ควรเตรียมสื่อการเรียนรู้ให้นักศึกษาเข้าถึงสารสนเทศได้หลากหลายช่องทาง เช่น LINE, Facebook และ e-Mail เป็นต้น

3.3 บรรณารักษ์ ควร ปรึบการทำงานโดยเข้าถึง นักศึกษา ให้มากขึ้น ให้ความร่วมมือกับอาจารย์/ผู้สอน เช่น ห้องสมุดจัดกิจกรรมเชิงรุกโดยให้ความรู้กับนักศึกษา

3.4 บรรณารักษ์ควรเพิ่มช่องทางประชาสัมพันธ์ฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ และบริการต่างๆ

3.5 บรรณารักษ์ควรปรับปรุงบุคลิกภาพ สร้างความเป็นมิตร และเต็มใจในการให้บริการ

3.6 บรรณารักษ์มีความรู้ เข้าใจ และสามารถถ่ายทอดทักษะการรู้เท่าทันสารสนเทศให้กับนักศึกษา

3.7 บรรณารักษ์ควรคิดสร้างสรรค์กิจกรรมใหม่ๆ ตลอดเวลา และให้บริการอย่างต่อเนื่อง

3.8 บรรณารักษ์ควรทำความร่วมมือกับผู้สอนทั้งในระดับสาขา และคณะ

หน่วยงานภายนอกสถานศึกษา

1. สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาควร กำหนดนโยบายการประกันคุณภาพ เกี่ยวกับมาตรฐานการรู้เท่าทันสารสนเทศ ให้กับนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา เช่น กำหนด ทักษะการรู้สารสนเทศ ให้เป็นตัวชี้วัด (KPI) ในการประเมินคุณภาพการศึกษาภายใน ในองค์ประกอบด้านการผลิตบัณฑิต
2. สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาควร พัฒนาผู้มีส่วนได้ส่วนเสียให้มีความรู้ ความเข้าใจ และทักษะการรู้เท่าทันสารสนเทศ
3. สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาควร ให้การสนับสนุนด้านงบประมาณในการพัฒนา ทักษะการรู้เท่าทันสารสนเทศ

นอกจากนี้ ผู้เชี่ยวชาญด้านการรู้เท่าทันสารสนเทศ ยังมีความเห็นเพิ่มเติมนักศึกษาระดับ บัณฑิตศึกษา จะเป็นผู้รู้สารสนเทศซึ่งต้องมี ความรู้ และทักษะ การรู้เท่าทันสารสนเทศอย่างถูกต้อง ครบถ้วน มีคุณลักษณะใฝ่รู้ตลอดเวลา (Active Learning) ซึ่งถือเป็นทักษะหนึ่งที่สำคัญจะขาดไม่ได้คือ การคิดวิเคราะห์หรืออย่างมีวิจารณญาณ